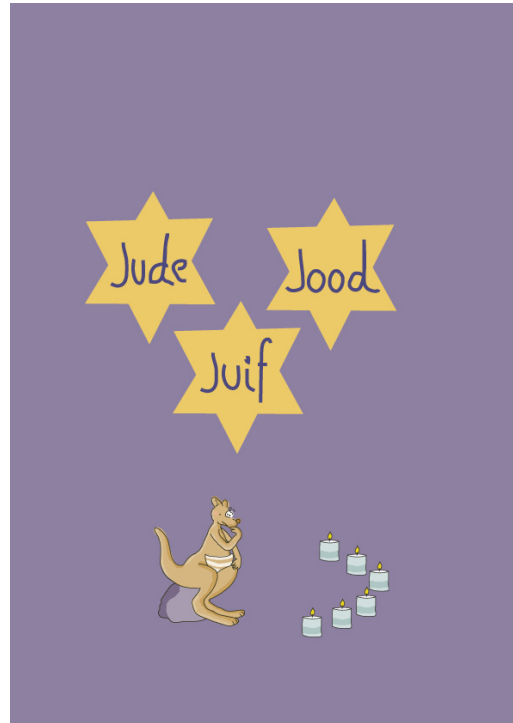

שער יום השואה

מטרות תוכן:

התלמידים ירכשו מידע בסיסי על "השואה".
התלמידים יתוודעו לסיפור אישי ואמתי על ילדה שחיה בזמן השואה.
התלמידים ידונו בשאלה מה הוא "אומץ" ומהו מעשה אמיץ.

משך ההוראה: כשיעור אחד.

בשער זה:

- פתיחה:** מהו יום השואה?
- יחידה 1:** סיפורה של חנה (חלק ראשון)
- יחידה 2:** סיפורה של חנה (חלק שני)
- סיום:** נקודת מבט אישית

האמצעים הדרושים:

חוברת לתלמידים עמ' 38-43.

יום השואה	
פתיחה: מהו יום השואה?	• שיחת רקע בנושא: מהו יום השואה?
שלב א: סיפורה של חנה (חלק ראשון)	• קריאת שני הפרקים הראשונים של הסיפור ושיחה
שלב ב: סיפורה של חנה (חלק שני)	• קריאת שלושת הפרקים האחרונים של הסיפור ושיחה
סיום: נקודת מבט אישית	• שאלה בחוברת לתלמידים

פתיחה: מהו יום השואה

פתיחה:

אפשר לפתוח את השיעור בשאלות כגון:

- מי יודע מה הייתה "השואה"?
- מי מכיר אדם שחי בזמן השואה?

רקע היסטורי

לאחר מכן אפשר לספר על השואה ברמה בסיסית ביותר.

- ◆ המילה "שואה" פירושה אסון. השואה הייתה אסון גדול שאירע לעם היהודי.
- ◆ לפני שקמה מדינת ישראל, חיו רק מעט יהודים בארץ ישראל. רוב העם היהודי היה מפוזר בארצות שונות בעולם. רבים מהיהודים חיו בארצות אירופה.
- ◆ לפני פחות ממאה שנה עלה לשלטון בגרמניה מנהיג בשם אדולף היטלר. היטלר רצה לכבוש כמה שיותר מדינות בעולם ולשלוט בהן. היטלר ראה בעם היהודי עם נחות ושאף להשמיד אותו.
- ◆ בזמן מלחמת העולם השנייה כבשה גרמניה מדינות רבות ובהן פולין, הולנד, בלגיה, צרפת, יוון, תורכיה, אוסטריה והונגריה. היטלר הורה לשלוח את יהודים שהתגוררו במדינות שכבש למחנות ריכוז ולמחנות השמדה. במחנות עבדו היהודים עבודות כפייה, שועבדו כעבדים ונרצחו ללא רחמים בדרכים נוראיות. אירוע זה מכונה "השואה". בשואה נרצחו שישה מיליון יהודים.
- ◆ אחרי כשש שנות מלחמה הובסה גרמניה, והיטלר לא הצליח להשמיד את כל היהודים.
- ◆ היהודים שסבלו בשואה אך שרדו אותה נקראים "ניצולי שואה". רבים מהניצולים שכלו רבים מבני משפחתם, הורים, בנים ובנות, דודים ובני דודים.
- ◆ בשל הממדים הגדולים של האסון שפקד את עם ישראל – רצח של מיליוני יהודים: נשים וגברים, זקנים וטף וחורבן של קהילות יהודיות שלמות – החליטה מדינת ישראל להקדיש יום אחד בשנה לזכר הקורבנות, הוא "יום הזיכרון לשואה ולגבורה".

יחידה 1 : סיפורה של חנה (חלק ראשון)

בשל גילם הצעיר של התלמידים בחרנו בסיפור אמתי שמעורבים בו גם ילדים. סיפור זה ממחיש את הסכנות שיהודים היו נתונים בהן בזמן השואה, אך בשונה מסיפורים רבים אחרים סיפור זה נגמר בטוב. זהו סיפורה של משפחת ון הולסט שחייתה בהולנד בזמן המלחמה. את הספור ספרה לנו **חנה יכין**, הלא היא הילדה חנה שבספור, אחת מבנות המשפחה.

תיאטרון בובות

על פי סיפור זה הפיקה מעצבת הבובות, הבמאית והשחקנית פטריסיה אודונבן את ההצגה "בתו של יאן". ההצגה היא הצגת תיאטרון בובות המספרת את הסיפור ברגש ובקורטוב של הומור. אפשר לקבל פרטים נוספים על ההצגה באתרי האינטרנט הבאים:
<http://www.traintheater.co.il/show.php?id=17>
<http://www.hms.org.il/Events.asp?id=477&M=2>

קריאת שני הפרקים הראשונים של הסיפור (עמ' 39-40)

הערה דידקטית:

בשל אורכו של הסיפור רצוי לקרוא אותו על פי החלוקה לפרקים. שני הפרקים הראשונים מביאים את הרקע לסיפור.

נבחר כי בשונה מן הילדים בישראל בימינו, הילדים בהולנד באותה תקופה היו הולכים לבית הספר פעמיים ביום: הם יצאו בבוקר וחזרו לקראת השעה 12:00 לארוחת צהרים, ואז יצאו שוב לקראת השעה 14:00 וחזרו לקראת השעה 16:00. כך התאפשר לאחיות לאסוף לבנים פעמיים ביום.

שיחה בעקבות הקריאה

אפשר לשאול שאלות כגון:

- מדוע נבנה המחבוא בסוד?
- אילו קשיים היו יכולים להתעורר בדרך? (שהלבנים יהיו כבודות מדי, שמישהו יראה את הבנות ושאל שאלות, שמישהו יתפוס אותן עם הילקוט הכבד, שישכחו מהמשימה או שיימאס להן...)
- מה הרגישו הילדות ביחס למעשה סחיבת הלבנים בכל יום? (פחד? חשש? גאווה? אחריות? בגרות?)
- באילו מובנים השתבשו חיי האחיות בזמן המלחמה?

◆ **בשיחה נדגיש את המתח** שנבע מהפחד מכך שיתגלה שהמשפחה היא משפחה יהודית, שהגרמנים יתפסו את ה"דודים", שהאב יעצר...

חשוב להסביר שמי שהסתיר יהודים עמד בסכנת חיים לא פחות מהיהודים עצמם.

◆ **עוד נדגיש את השינוי בחיי היום-יום** בבית המשפחה: נוכחותם של אנשים זרים בבית, עיסוקי האב בפעילויות מסתוריות, הזהירות לא לעורר את חשד השכנים... ייתכן שלעתים רצו בני המשפחה לחזור לשקט ולאווירה המשפחתית, אך עניין זה אינו עולה מן הסיפור. ייתכן שאף אחד לא העז לחשוב על כך, והמשפחה התייצבה ועסקה בצורכי השעה!

יחידה 2 : סיפורה של חנה (חלק שני)

קריאת שלושת הפרקים האחרונים של הסיפור (עמ' 41-43)

שיחה

הצעה לשאלות הבנה:

- כיצד ניצלו היהודים שהסתתרו בעליית הגג?
- מה עשתה חנה?
- מה עשתה מרים?
- בזכות מה ובזכות מי הסתיים הסיפור כפי שהסתיים?

כדאי לדבר על חנה שהתגברה על פחדה, השהתה את כניסתם של החיילים ולא מסרה להם מידע; על מרים שגילתה תושייה וכתבה מסר לשכן, ועל חכמת האב שבנה מחבוא קדמי, הסתיר בו סיגריות ושוקולד שהטעו את החיילים וחיבר זמזם שסימן ליהודים לחזור למחבוא.

הצעה לשאלות מחשבה:

בסיפור גילו אנשים רבים אומץ רב.

כדאי לערוך רשימה של המעשים האמיצים שהסיפור מעיד עליהם (מעשי ההורים, מעשי הבנות, ואין לשכוח את מעשה האדם האלמוני (אולי שכן טוב? אולי איש המחותרת?) אשר הביא את הלבנים לגינה והסתיר אותן מאחורי שיחי הוורדים). מכאן נשאל:

כיצד הייתם מגדירים מעשה אמיץ? (מעשה הנעשה אף על פי שהוא כרוך בסיכון או דורש התגברות על רגש מסוים, בסיפור שלנו, על הפחד).

נדגיש, כמובן, כי בחיינו שלנו אין לעשות מעשים "אמיצים" כמעשי קונדס או כדי להתרברב, אלא אך ורק כאשר עולה צורך חשוב ונעלה.

לסיום: נקודת מבט אישית

מחשבות ורגשות: כדאי לשאול את התלמידים אילו רגשות ומחשבות עלו בהם במהלך הסיפור.

נוסף על כך אפשר להציע לתלמידים לבחור דמות אחת מהסיפור ולספר מה היו רוצים להגיד לה או לשאול אותה.

משימת סיום

נפנה את התלמידים למטלת הכתיבה (ראה פעילות הסיום בעמ' 43 בוברת התלמידים).

